

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ

Весніна Л.Е., Соколенко В.М., Мамонтова Т.В.

Українська медична стоматологічна академія

Викладання лабораторної діагностики забезпечує засвоєння алгоритмів і принципів сучасних методів лабораторних досліджень, формування навичок ефективного використання лабораторних даних при різних патологічних станах, уміння правильно інтерпретувати отримані результати.

Ключові слова: лабораторна діагностика, лабораторні дослідження, вища медична освіта.

Laboratory diagnostics teaching provides mastering of algorithms and principles of laboratory modern methods, skills formation of laboratory data effective use at various pathological conditions, ability to correctly interpret obtained results.

Keywords: laboratory diagnostics, laboratory researches, higher medical education.

Лабораторна діагностика належить до пріоритетних напрямів сучасної медицини, який активно розвивається в Україні й за кордоном. Широкий спектр різноманітних патологічних станів, особливості перебігу, індивідуальні прояви хвороби доволі ускладнюють процес діагностики і потребують об'єктивних методів дослідження, найважливішу роль серед яких відіграє клінічна лабораторна діагностика. Складно уявити ефективний діагностично-лікувальний процес без уміння трактувати лабораторні показники. Але кількість проблем, із якими зіштовхуються практичні лікарі після отримання результатів лабораторних досліджень, зростає. Випускники медичних закладів досить часто не володіють інформацією щодо специфічності й чутливості методів лабораторної діагностики, які стають технологічно досконалішими, тому потреба у висококваліфікованих фахівцях, які вміють орієнтуватися в складних діагностичних ситуаціях і відповідають сучасним вимогам, залишається високою.

Клінічна лабораторна діагностика має на меті забезпечення науково-обґрунтованої, достовірної, максимально швидкої й мінімально витратної лабораторної підтримки верифікації патологічних станів. У наш час лабораторна діагностика набуває все більш важливого практичного значення і потребує підготовки відповідних висококваліфікованих спеціалістів [6].

Яка мета ставиться перед викладанням навчальної дисципліни «Лабораторна діагностика»? Перш за все це засвоєння студентами алгоритмів і принципів сучасних методів лабораторних досліджень як складової діагностичного процесу, можливість формування стійких навичок ефективного використання лабораторних даних при різних патологічних станах. Не менш важливим є формування вміння правильно інтерпретувати отримані результати лабораторних досліджень для використання засвоєних знань не тільки у вивченні наступних клінічних дисциплін, а й особливо – у майбутній професійній діяльності.

У чому полягає користь знань із лабораторної діагностики? По-перше, для практичного лікаря дуже важливо сформувати правильні навички призначення дослідження, уміти орієнтуватись у величезній кількості пропозицій, які надають сучасні лабораторії. Для цього спеціалісту потрібна відповідна база знань для ефективного вибору певних показників.

Важливість правильного вибору лабораторних показників, отримання повноцінної діагностичної інформації інколи відіграє вирішальну роль у діагностиці, дає можливість прийняти єдині правильні рішення щодо методів лікування, оцінки ефективності, прогнозування подальшого розвитку хвороби. Не менш важлива можливість запобігання розвитку захворювання завдяки виявленню патології на ранній стадії розвитку.

Важливий і аспект профорієнтаційної роботи, коли засвоєння знань із лабораторної діагностики може спрямувати зацікавлених осіб до отримання відповідної спеціалізації лікаря-лаборанта. У сучасній системі медичного обслуговування лікар-лаборант є однією із затребуваних спеціальностей, якому відводиться роль не тільки безпосереднього виконавця лабораторних досліджень, аналізу і систематизації лабораторних даних, а й активного учасника лікувальної й наукової діяльності клініки. Крім того, лікар-лаборант бере участь у розробці, апробації та впровадженні інноваційних методичних підходів, реагентів і тест-систем.

Кадрова нестача лікарів-лаборантів, які б відповідали сучасним вимогам галузі охорони здоров'я, потребує кардинальних змін системи підготовки кадрів лабораторної діагностики на всіх етапах навчання в контексті основних принципів єдиного європейського наукового й освітнього простору.

Сучасна лабораторна діагностика стає лабораторною медициною, з цілою низкою біохімічних, імунологічних, цитологічних, морфологічних, молекулярно-біологічних, коагулологічних, токсикологічних досліджень, лікарського моніторингу [4].

Викладання дисципліни потребує на основі визначення попереднього рівня теоретичних знань і практичних навичок сформувати і вдосконалити знання й навички з лабораторної справи. Ґрунтуючись на вивченні студентами фундаментальних дисциплін перших трьох курсів, лабораторна діагностика, інтегруючись із цими дисциплінами, закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін, формує вміння проводити лабораторні дослідження й інтерпретувати отримані дані.

Протягом занять студенти 4 курсу медичного факультету ознайомлюються з останніми досягненнями в галузі клінічної біохімії, загальноклінічних досліджень, лабораторної гематології, коагулології, лабораторної імунології, молекулярно-генетичних і серологічних досліджень [4;5].

Одним із завдань вивчення дисципліни є також розвиток мотивації до подальшого самостійного поглибленого її вивчення, новітніх методів діагностики.

Нині, коли особливої актуальності набуває компетентнісний підхід в у освіті, професійні якості майбутніх фахівців розглядаються в новому аспекті. Як відомо, відповідно до компетентнісного підходу, основним результатом освіти є не тільки засвоєння окремих знань, умінь і навичок, а формування здатності майбутнього спеціаліста до ефективної діяльності за різних умов, прагнення до саморозвитку і самореалізації.

На заняттях студенти отримують можливість ознайомитися з найновішою медичною апаратурою і методиками проведення обстежень. Кожне практичне заняття сприяє розширенню кругозору, дає можливість опанувати прак-

тичні й теоретичні навички, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Завдяки матеріалу, який пропонується на заняттях, формується уявлення про те, що проведення оптимального комплексу лабораторних досліджень значним чином скорочує витрати на лікування ускладнень і запобігає хронізації процесу, а регулярне і своєчасне обстеження може реально поліпшити якість життя.

Розроблені ситуаційні задачі з використанням результатів сучасних загальноклінічних, імунологічних, біохімічних та імуноферментних досліджень забезпечують засвоєння основних принципів і підходів до дослідження біологічного матеріалу людини для оцінки функціонального стану органів і систем, вивчення патогенезу на основі інтерпретації лабораторних даних, формують навички диференційованої діагностики патологічних станів, оцінки ефективності лікувальних і профілактичних засобів, прогнозування перебігу захворювань. Проведення контролю знань кількома способами (тестовий контроль, усне опитування, розв'язування ситуаційних задач) стимулює регулярну підготовку до практичних занять.

Зазначимо, що інформація на заняттях надається з обов'язковим урахуванням вимог до компетентності й якості, які встановлюються Державними стандартами України [1-3]. Національний стандарт ДСТУ EN ISO 15189:2015 «Медичні лабораторії. Вимоги до якості та компетентності» уведено з метою підвищення якості лабораторних послуг у процесі підготовки до акредитації, він набрав чинності з січня 2016 року [1].

Вимоги до якості лабораторних послуг медичних лабораторій відповідно до стандарту ISO 15189:2015 охоплюють не тільки оформлення запитів на дослідження, підготовку пацієнтів, взяття зразків, транспортування, зберігання, обробку і дослідження клінічних проб, повідомлення результатів із подальшою інтерпретацією, дотримання безпеки й етики медичних лабораторних послуг, а й обов'язкову наявність висококваліфікованого персоналу.

Світ сучасної медицини неможливо уявити без такого важливого компонента як лабораторна діагностика. Незалежно від спеціалізації кожен лікар має потребу у виконанні досліджень, тож знання основ лабораторної медицини значно розширює діагностичні можливості. А бездоганна діагностика – це одна з найважливіших складових оцінки ефективності роботи лікарів.

Список використаної літератури

1. ДСТУ EN ISO 15189:2015 Медичні лабораторії. Вимоги до якості та компетентності (EN ISO 15189:2012, IDT). – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2015.
2. ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів.
3. ДСТУ EN ISO/IEC 17043:2017 Оцінка відповідності. Загальні вимоги до перевірки професійного рівня.
4. Клінічна лабораторна діагностика: підручник; за ред. Л.Є. Лаповець / Л.Є. Лаповець, Г.Б. Лебедь, О.О. Ястремська та ін. – К.: Медицина, 2019. – 472 с.
5. Методы клинических исследований / Под ред. проф. В.С. Камышникова. – М.: МЕДпресс-информ, 2011. – 751 с.
6. Сучасні можливості клінічної лабораторної діагностики / І.А. Плещ, Г.І. Кшановська, О.Й. Хомко, Л.Д. Борейко, О.В. Макарова // Буковинський медичний вісник. – 2014. – Т. 18, № 1 (69). – С. 147-150.

КРОС-КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Вечерок О.М., Максименко Н.В., Скальська С.А.

Українська медична стоматологічна академія

Досліджено крос-культурну адаптацію студентів-іноземців до навчання в ЗВО України як одну з важливих загальнотеоретичних проблем, розв'язання якої сприяє оптимізації процесу «входження» іноземного студента в соціокультурний простір і освітню систему іншої країни.

Ключові слова: крос-культурний, крос-культурна комунікація, крос-культурна адаптація, іноземні студенти.

The article is devoted to assessing the problems of cross-cultural adaptation of foreign students before training in Ukrainian higher school.

Keywords: cross-cultural, cross-cultural competition, cross-cultural adaptation, international students.

Останнім часом зростає кількість іноземних громадян, які бажають отримати вищу професійну освіту в ЗВО України. Розширюється також географія країн, звідки приїждять іноземці. Якщо раніше переважно більшість студентів-іноземців складали громадяни з арабських країн Близького Сходу і Північної Африки, то зараз усе більше студентів приїжджає з інших регіонів (зокрема, з країн Центральної Африки, а також з Індії й Пакистану), що суттєво відрізняються своїми культурними традиціями. У зв'язку з цим у наукових дослідженнях усе частіше вживається поняття «крос-культурний», що походить від англійського слова **cross** («перетинати, перехрещувати») і передбачає переплетення великої кількості мов, культур та їхню взаємодію. Сучасна наука оперує цілою низкою пов'язаних із ним категорій, таких як крос-культурна комунікація, крос-культурна адаптація, крос-культурний менеджмент, крос-культурні тренінги тощо.

Крос-культурна комунікація в сучасному глобалізованому світі стала невід'ємним компонентом функціонування й розвитку багатьох сфер суспільного життя (у тому числі й освіти) і вимагає знання не лише іноземних мов, а й культурних особливостей різних країн – національних звичаїв, традицій, цінностей, норм, способу життя тощо.

Сучасний освітній соціокультурний простір є тим середовищем, яке може охоплювати різноманіття культур і розвивати в студентів здатність до рефлексії як до передумови розуміння цінностей іншої культури. Освіта покликана забезпечити входження людини в культуру через залучення її до культурних цінностей. При цьому, як і культура, освіта не може бути обмежена рамками культурних цінностей одного народу, а має вирішувати завдання збагачення індивідуальних і громадських ментальних якостей даного соціуму загальнолюдськими цінностями.

Відправною точкою при вивченні проблеми розуміння культури іншого народу (крос-культурної грамотності) є